

บทบาทของเทคโนโลยีโซเชี่ยลมีเดีย ต่อกระบวนการทำข่าว
ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

มยุรี ไพบุญกุลกร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2556

**Roles of Social Media in News Process over Flooding Disaster in 2011,
BBTV Channel 7**

MAYUREE PAIBOONKUNLAKORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree Master of Communication Arts

Department of Communication Arts

Faculty of Communication , Dhurakij Pundit University

2013

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณสมาคมช่างภาพ ผู้สื่อข่าววิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และทางมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่อนุเคราะห์มอบทุนการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ก็ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณรศ.ดร.กุลทิพย์ ศาสตรระรุจิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ช่วยให้คำปรึกษาตลอดมา และกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบ ซึ่งประกอบด้วย ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์ และผศ.ดร.ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน ที่เสียสละเวลามาชี้แนะวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ที่เสียสละเวลามาให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ และบทบาทของนายทวารข่าวสารต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ อันได้แก่ คุณกฤษณะ อนุชน หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว คุณศราวดี สิทธิผล ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว คุณมนัสวรรณ หลินพันธ์ บรรณาธิการข่าว กำกับดูแลและควบคุมออกอากาศ คุณพัทธ์ธีร รัตน์ประสิทธิ์ คุณชาดา สมบูรณ์ผล คุณทัศนัย โคตรทอง คุณปรัชญ์อร ประหยัดทรัพย์ คุณฉัตรพุทธิ เปรมประยูรวงศา คุณอนุวัต เฟื่องทองแดง ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และคุณกฤษดา นวลมี ผู้ประกาศข่าวภาคสนาม สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ขอบพระคุณ พี่อู๋ ผู้สื่อข่าวสายการเมือง พี่หนิง ผู้สื่อข่าวสายเกษตร ที่เป็นกำลังใจ พร้อมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย พี่ก๊ิก บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ รวมทั้งสมาชิกผู้สื่อข่าวโต๊ะเศรษฐกิจที่ให้การสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาในระดับมหาบัณฑิต รวมทั้งไปถึงพี่ ๆ น้อง ๆ ฝ่ายข่าวทุกท่าน สำคัญยิ่ง ต้องขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่อบรมสั่งสอน และปลูกฝังให้ผู้วิจัย เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน และขอบคุณสมาชิกครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณมากค่ะ

มยุรี ไพบูลย์กุลกร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหานำวิจัย.....	9
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะวิกฤต	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมข่าวสารข้อมูล.....	19
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อใหม่.....	20
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อสารข่าว.....	23
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	39
3. ระเบียบวิธีการวิจัย.....	40
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
3.2 การเก็บข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย	44
3.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึก.....	44
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
3.5 การนำเสนอผลการวิจัย.....	4

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	47
4.1 กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554.....	47
4.2 บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์.....	63
4.3 บทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์.....	71
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	74
5.2 อภิปรายผล.....	82
5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	88
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	92
ประวัติผู้เขียน.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	โครงสร้างวัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ของแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการดำเนินการ.....	41
4.1	แสดงกระบวนการทำข่าวภาวะปกติและภาวะวิกฤต.....	49

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ความเสียหายจากมหาวาตภัยร้ายแรง ซัดแหลมตะค่อมพุก.....	3
1.2 คลื่นยักษ์สึนามิ พัดถล่มหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต.....	4
1.3 ความเสียหายหลังคลื่นสึนามิพัดถล่ม จังหวัดพังงา	5
1.4 เหตุการณ์น้ำท่วมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	7
1.5 การโพสรูปภาพสถานการณ์ฝนตกผ่าน Facebook	8
1.6 การโพสต์ข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วมผ่าน Facebook.....	8
2.1 แสดงการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม.....	24
2.2 รูปแบบการทำงานของกองบรรณาธิการข่าวศตวรรษที่ 21	26
2.3 รูปแบบ(Model)ของการทำข่าว.....	28
2.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสำนักข่าว AP.....	29
2.5 แบบจำลองผู้เฝ้าประตูข่าวสาร.....	34
2.6 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทของกองบรรณาธิการบนสื่อเก่าและสื่อใหม่.....	35
4.1 มหาวาตภัยประเทศไทยปี 2554.....	48
4.2 ผลกระทบจากมหาวาตภัยปี 2554.....	48
4.3 ผู้สื่อข่าวเตรียมรายงานสด จากห้าแยกลาดพร้าว.....	52
4.4 กระบวนการทำข่าวของทีมหนังสือ 7 สี.....	53
4.5 ประชาชนโพสต์ขอความช่วยเหลือผ่าน Facebook ผู้ประกาศข่าว.....	56
4.6 ประชาชนโพสต์ขอความช่วยเหลือผ่าน Facebook ผู้สื่อข่าว.....	56
4.7 ผู้สื่อข่าว-ช่างภาพลงพื้นที่ทำข่าว.....	57
4.8 ผู้สื่อข่าวโพสต์ข้อความ-ภาพให้บรรณาธิการรับทราบเมื่อเดินทางถึงที่หมาย....	57
4.9 ผู้สื่อข่าวส่งภาพแจ้งให้บรรณาธิการรับทราบเมื่อเดินทางถึงที่หมาย.....	58
4.10 ผู้สื่อข่าวโพสต์ภาพระดับน้ำหน้าสถานีฯให้ผู้สื่อข่าวคนอื่นรับทราบ.....	58
4.11 ผู้สื่อข่าวโพสต์ภาพน้ำท่วมบริเวณจัตุจักรผ่าน Twitter.....	59
4.12 ผู้สื่อข่าวส่งภาพผ่าน Blackberry Messenger มากองบรรณาธิการ.....	59
4.13 ผู้สื่อข่าวส่งภาพน้ำท่วมบริเวณดอนเมืองมายังกองบรรณาธิการ.....	60
4.14 ผู้สื่อข่าวโพสต์ภาพเจ้าหน้าที่กู้ภัยสามารถจับจระเข้ได้สำเร็จ.....	61
4.15 สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี.....	62

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.16 การสื่อสารระหว่างกองบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวระหว่างปฏิบัติหน้าที่.....	65
4.17 แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7.....	67
4.18 ภาพระดับน้ำท่วมบริเวณอนุสรณ์สถาน.....	70
5.1 กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในปัจจุบัน.....	80